

Driehoek

Agendapunt: **EBTL**

Vergadering: **18 februari 2019**
Agendapunt: **EBTL**
Ingebracht door: **Politie**
Behandelend ambtenaar:

Gevraagd besluit

1. Kennisnemen van de actuele aard en omvang van de problematiek in en rond de EBTL in Amsterdam
2. Akkoord te gaan met een striktere toepassing door de politie van het huidige beleid dat EBTL bewoners die strafbare feiten plegen (binnen en buiten de EBTL) worden aangehouden.
3. Akkoord te gaan met verlenging van inzet van het koppel handhaving tot eind 2019 (periode EBTL)
4. Akkoord te gaan met adresseren bij de staatssecretaris het feit dat COA onvoldoende geëquipeerd is om ernstig overlast gevende bewoners, al dan niet met (ernstige) psychische aandoeningen en/of verslavingen te begeleiden zodat de problematiek binnen de EBTL niet op de politie wordt afgewenteld.

Aanleiding en context

In de driehoek van 8 oktober 2018 is de EBTL, gelegen aan de Transformatorweg, tussentijds geëvalueerd. De driehoek heeft daarbij haar zorg uitgesproken over het (gebrek aan) bevoegdheden en middelen van de EBTL-medewerkers om overlast en crimineel gedrag van bewoners aan te pakken. Een constatering die wordt ondersteund door de recent uitgebrachte publicatie van de Inspectie Justitie en Veiligheid¹. De hoofdcommissaris heeft in de driehoek tevens aangegeven dat de EBTL disproportioneel veel beslag legt op de politie: de EBTL doet bij problemen (te) snel een beroep op de politie en het aantal aanhoudingen is fors.

¹ Inspectie Justitie en Veiligheid, De opvang van overlast gevende asielzoekers, rapport 22 januari 2019 "Personeel van de twee speciale opvanglocaties waar overlast gevende asielzoekers verblijven, is onvoldoende toegerust voor zijn taak. Medewerkers hebben nauwelijks juridische en praktische middelen om grenzen te stellen aan asociaal of crimineel gedrag"

-Oplegnotitie-

Het inspectierapport adviseert politie en COA om de afspraken over het handhaven van de rechtsorde nader te bezien. Er dient daarbij tevens duidelijkheid te worden verschaft over hoe invulling wordt gegeven aan de landelijke afspraken om agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak snel en effectief af te handelen.

Voorts zal staatssecretaris Harbers 20 maart 2019 een bezoek brengen aan de EBTL en staat de EBTL op 28 februari 2019 geagendeerd voor de Commissie Algemene Zaken.

De bestuursovereenkomst tussen de gemeente Amsterdam en het COA loopt in november 2019 af. Op 20 maart brengt staatssecretaris Harbers een bezoek aan de EBTL. Mogelijk doet de staatssecretaris opnieuw een beroep op de gemeente Amsterdam met het verzoek tot voortzetting van de EBTL in Amsterdam.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn aanleiding de driehoek een actueel beeld te schetsen van de situatie in en rond de EBTL Amsterdam. In het verlengde daarvan, en in lijn met de aanbevelingen van de inspectie JenV, stelt de politie een aantal acties voor om verbetering aan te brengen in de huidige situatie.

Korte bestuurlijke samenvatting

Omvang en aard van de problematiek

In antwoord op raadsvragen (d.d. 27 december 2018) is aangegeven dat in de periode 1 januari 2018 tot 1 december 2018 bij de politie 34 incidenten (overlast en criminaliteit) buiten de EBTL gepleegd bekend zijn, waarbij bewoners van de EBTL betrokken waren. Het betreft buiten de EBTL de volgende overtredingen en strafbare feiten: diefstal, zakkenrollerij, belediging, twist/ruzie, heling en openbare dronkenschap. Binnen de EBTL komen daar nog bij: mishandeling en bedreiging. De politie heeft in die periode in totaal 193 maal inzet gepleegd op EBTL-bewoners.

Naar aanleiding van recente incidenten in en nabij de EBTL zijn voornoemde cijfers aangevuld voor de maanden december 2018 en januari 2019 . In deze maanden betrof het aantal bewoners gemiddeld 25 tot 30. Uit de cijfers blijkt dat er gemiddeld 5 incidenten per week zijn in de EBTL waarbij politie-inzet heeft plaatsgevonden.

Op 30 januari jl heeft wederom een incident plaatsgevonden, waarbij het handelingsperspectief en het instrumentarium voor de betrokken organisaties te kort schoot. Kort gezegd betrof het een agressieve EBTL-bewoner die na een mislukte suïcidepoging, 2 medewerkers van de EBTL heeft gebeten en verwond. De EBTL gaf aan de bewoner niet meer te kunnen huisvesten, vanwege gevaar voor het personeel. De bewoner is per dwangbuis naar de GGZ gebracht, alwaar de betrokken psychiater aangaf dat er geen indicatie was voor SPOR-opname, omdat sprake was van een gedragsstoornis en niet van een psychiatrische stoornis. Er was geen grond voor aanhouding buiten heterdaad, ter zake vernieling en mishandeling, omdat opzet niet bewezen kon worden. De politie zag zich daardoor genoodzaakt de betrokken bewoner zonder

-Oplegnotitie-

juridische grond in het politiebureau in te sluiten. In overleg met de betrokken partners is betrokkene vervolgens naar de EBTL te Hoogeveen overgebracht. Echter: de volgende dag meldde de bewoner zich alweer bij de EBTL te Amsterdam

De samenwerking tussen alle betrokken organisaties is goed. Ook in het Lokaal Terugkeeroverleg (LTO) werken betrokken partners uit de vreemdelingenketen (COA, IND, DT&V, AVIM) goed samen en wordt casuïstiek integraal opgepakt.

Knelpunten:

In de bredere context van bovengenoemde incident liggen de volgende knelpunten:

Wangedrag bewoners met psychische- en of verslavingsproblematiek.

Ondanks het feit dat volgens de richtlijnen van het COA personen met psychische problemen en/of verslavingsproblematiek niet in de EBTL zouden worden geplaatst, heeft een (groot) aantal bewoners te kampen met psychische problemen en/of drugs- en alcoholverslaving. Dit leidt geregeld tot wangedrag naar medebewoners en/of medewerkers. Deze bewoners zijn niet of nauwelijks in te passen in reguliere hulpverleningstrajecten in Amsterdam (GGD en GGZ) omdat ze -conform de EBTL-plaatsingsduur van maximaal 12 weken- te kort in Amsterdam verblijven om een hulptraject te kunnen doorlopen. Het EBTL-personeel handhaaft binnen hun (juridische) mogelijkheden de huisregels adequaat en consequent. Gelet op de aard van de problematiek voelen zij zich echter genoodzaakt veelvuldig assistentie van politie te vragen.

Medicatie onvoldoende op maat beschikbaar

Gedrag van bewoners is in sommige gevallen positief te beïnvloeden met medicatie. Echter: de EBTL geeft aan dat om budgettaire redenen de medicatie-uitgifte slechts 1 x per week kan plaatsvinden. Dit leidt tot agressie of problemen wanneer er geen medicatie beschikbaar is of de medicatie niet op de juiste manier wordt ingenomen.

Overplaatsing naar EBTL Hoogeveen biedt geen soelaas

Het is enkele malen voorgekomen dat een bewoner van de EBTL vanwege wangedrag een locatieverbod heeft gekregen voor de EBTL Amsterdam, en vervolgens door de politie is overgebracht naar de EBTL Hoogeveen. Deze overplaatsing blijkt echter geen geschikte oplossing te zijn want in deze gevallen stond de betreffende bewoner binnen enkele uren weer voor de poort van de EBTL Amsterdam.

Handhaving gebiedsgebod sec niet effectief

Het gebiedsgebod wordt op grond van de Vreemdelingenwet door de staatsecretaris opgelegd. De driehoek heeft voorafgaand aan de totstandkoming van de EBTL afgesproken ^{5.1.2,c}

5.1.2,c

art. 5.1, c
art. 5.1, d
art. 5.1, i

-Oplegnotitie-

De praktijk leert dat de overtreding van gebiedsgeboden veelal in combinatie met misdrijven de strafrechtsketen instromen. Het OM vervolgt zowel het misdrijf als de overtreding.

Gemeentelijk toezichthouders kunnen het gebiedsgebod niet handhaven, omdat zij niet beschikken over de bevoegdheid om op basis van de Vreemdelingenwet op te treden. In de driehoek van 8 oktober 2018 is besloten de aanwezigheid van het koppel handhaving voor 6 maanden te verlengen. Hoewel het effect niet direct meetbaar is, brengt de aanwezigheid wel rust in de omgeving. Politie adviseert daarom de huidige inzet voort te zetten.

Handhaving strafbare feiten

Waar het de handhaving van strafbare feiten betreft, kan worden geconstateerd dat bewoners voor lichte strafbare feiten –door gebruik van de discretionaire bevoegdheid van de politie- niet altijd worden aangehouden en als ze worden aangehouden vaak met een dagvaarding heengezonden worden conform de reguliere afhandeling van lichte strafbare feiten.

5.1.2.c

Constateringen:

Geconstateerd moet worden dat de lokale driehoek beperkte bevoegdheden en mogelijkheden heeft om de bovenstaande knelpunten effectief aan te pakken. Het COA-personeel is onvoldoende geëquipeerd om huidige bewoners adequaat te kunnen begeleiden. Dit leidt tot ongewenste afwenteling van de problematiek op de politie. De driehoek wordt verzocht de staatssecretaris tijdens het werkbezoek aan de EBTL d.d. 20 maart 2019 te bewegen om in (psychische) zorg voor bewoners en verruiming van bevoegdheden voor het COA-personeel te voorzien.

Tot slot

Gelet op de beschreven aard en omvang van de problematiek wordt de driehoek gevraagd akkoord te gaan met bovengenoemde volgende punten om zo te komen tot meer duurzame oplossingen.

-Oplegnotitie-

Consequenties (personele, materiële en / of financiële risico's)

-

Besluitvormingsroute (historie en verdere behandeling)

Historie en verdere behandeling

Datum	Afgestemd in / met
8 oktober 2018	Driehoek

Meegezonden stukken

Communicatie:

N.v.t.